

Lovec draků

Lovec draků

Vzdělávací oblast (Vzdělávací obor)

Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura)

Cíle a výstupy

- Žáci se vcítí do pocitů a obav uprchlíka z Afghánistánu.
- Žáci směřují k respektu k cizincům v České republice.
- Žáci se seznámí s ukázkou uměleckého zpracování tématu emigrace.
- Žáci dokáží vyjmenovat prostředky typické pro vypravování a použít je ve svém vypravování.

Prostor

třída

Potřebný čas

45 minut

Pomůcky

- úryvek I z Lovce draků (Příloha 1) – jednou pro každého žáka
- úryvek II z Lovce draků (Příloha 2) – jednou pro každého žáka
- varianty možných pokračování příběhu (Příloha 3) – jedna varianta do dvojice
- úryvek III z Lovce draků (Příloha 4) – jednou pro učitele
- politická mapa Asie nebo politická mapa světa

Postup

- Rozdejte každému žákovi krátký úryvek z knihy Lovec draků od spisovatele Khaleda Hosseiniho (Příloha 1). Vyzvěte žáky, aby si úryvek přečetli a zodpověděli otázky pod textem. Poté dejte prostor pro sdílení odpovědí s celou třídou.
- Požádejte někoho z žáků, aby na mapě našel Afghánistán. Pak se žáků zeptejte:

Co se dělo na přelomu 70. a 80. let minulého století v Afghánistánu? Jaký režim panoval v Afghánistánu v té době? Jaký měla tato situace vliv na život běžných Afghánců?

Informace můžete čerpat z následujícího zdroje: www.valka.cz/clanek_10679.html.

- Přečtěte společně s žáky další část příběhu (Příloha 2). Dále položte otázku:

Jak myslíte, že se cítily hlavní postavy? Jak byste se cítili vy v jejich kůži?

- Sdělte žákům, že se nyní podíváte na příběh z hlediska jazykového, a to sice jako na vyprávění, které dodržuje určitá pravidla a obsahuje prostředky typické pro vyprávěcí styl. Zeptejte se:

Jaké vyprávěcí prostředky úryvek obsahuje? Jaké další prostředky jsou typické pro vypravování?

Odpovědi sepisujte na tabuli. Pokud žáci nezmíní důležité prostředky typické pro vypravování, doplňte je.

- Rozdělte žáky do dvojic a každé dvojici dejte jednu z variant možného pokračování příběhu (Příloha 3). Zadejte instrukce:

Nyní jste dostali jedno možné pokračování úryvku. Nejprve zde bude „minuta ticha“, během níž si každý z vás zkusí představit, jak příběh bude dále pokračovat. Můžete zavřít oči, aby se vám lépe přemýšlelo. Poté se ve dvojicích domluvte na jednom pokračování a pomocí typických

vyprávěcích prostředků, které jsme zapsali na tabuli, budete společně v příběhu pokračovat. Konečný příběh sepište na papír.

Nechte žáky pracovat 7–10 minut.

- Spojte vždy dvě dvojice dohromady a nechte je navzájem přečíst si svá pokračování příběhu. Nakonec požádejte ty dvojice, které mají zájem, o přečtení jejich příběhu nahlas před celou třídou. Nezapomeňte všechny přečtené úryvky ocenit, protože zde neexistuje správná odpověď a všechna pokračování jsou dílem fantazie žáků. Poté rozviňte diskusi:

Jak se vám pokračovalo v psaní příběhu?

Jak se lišila jednotlivá pokračování příběhů? Jakými cestami se hlavní hrdinové ubírali?

- Přečtěte vy nebo vybraný dobrovolník pokračování tak, jak je zpracováno v knize (Příloha 4). Zdůrazněte, že je jen další možnou variantou k příběhům, které vytvořili sami žáci, a to autorovou variantou.

- Shrňte práci s vyprávěním otázkami:

Kdybyste se sami rozhodovali, jak příběh ukončit, jakou variantu byste zvolili? Které z ukončení se vám líbilo nejvíce a proč?

Co říkáte ukázce? Přečetli byste si celou knihu? Proč ano, proč ne?

- Na závěr se s žáky dostaňte k tématu migrace do ČR. Ve třídě naznačte pomyslnou škálu (čáru), na jejímž jednom konci bude „ano“ a na druhém „ne“. Položte žákům následující otázku, na kterou si v duchu odpovědí. Poté se na základě své odpovědi postaví na čáru. Upozorněte je, že se jedná o škálu, tudíž se mohou postavit kamkoliv mezi „ano“ a „ne“.

Kdybys byl na místě vypravěče a podařilo se ti dostat do České republiky, byl bys tu spokojený?

Nechte žáky vysvětlit důvody spokojenosti či nespokojenosti. Poté položte dotaz:

Co by vám jako imigrantovi pomohlo, abyste byli v cizí zemi více spokojení?

Poznámka

Vzhledem k textu doporučujeme aktivitu zařadit do vyšších ročníků.

Použitý zdroj

Hosseini, K. (2007): *Lovec draků*, s. 106–112. Praha: Rozmluvy.

INFOBOX

Khaled Hosseini je americký lékař afghánského původu, narozený v roce 1965 v Kábulu. Hosseiniho rodiče odešli z Afghánistánu v roce 1976 do diplomatických služeb, plánovaný návrat v roce 1980 znemožnila krvavá sovětská invaze. Khaled vystudoval v USA medicínu a začal psát autobiograficky laděné knihy, česky vyšlo *Lovec draků* a *Tisíce planoucích sluncí*. V současnosti Hosseini také vede nadaci, která poskytuje prostředky na humanitární projekty i rozvojovou spolupráci komunitám v Afghánistánu. (1)

Děj knihy *Lovec draků* je postaven na příběhu přátelství dvou chlapců, Amíra a Hassana. Každý pochází z jiné společenské vrstvy. Amír je synem bohatého sunnitského obchodníka z Kábulu. Hassan je synem hazarského sluhy Amírova otce. Amírovo a Hassanovo přátelství je narušeno lstivostí Amíra, který neunesl tíhu viny, kdy nepomohl kamarádovi v těžké situaci – byl očitým svědkem Hassanova znásilnění. Amír podstrčí své hodinky Hassanovi a pak jej obviní z krádeže. Svou vinu odčiní až po mnoha letech, kdy se mu po rozličných obtížích podaří po Hassanově smrti převézt do Spojených států jeho syna. Celý příběh je vyprávěn na pozadí skutečných historických událostí a zachycuje situaci v Afghánistánu od 70. let minulého století do současnosti. Ukázka k aktivitě zachycuje hlavního hrdinu, kdy prchá společně s otcem z Afghánistánu do Pákistánu. Útěk se jim podaří a oba emigrují do Spojených států.

Proč a kolik lidí uprchlo z Afghánistánu?

Na životě Afghánců se za posledních třicet let podepsala především sovětská invaze (mezi lety 1979 a 1989 bylo zabito 1,4 milionů civilistů a minimálně 4 miliony lidí utekly ze země). Po ní nastoupilo období vlády radikálního islámského hnutí Taliban, které oficiálně skončilo v roce 2001 (2) s bilancí 1 milion vnitřně přesídlených osob a více než 3,6 milionu uprchlíků, především do Pákistánu a Íránu. Po roce 2000 se na odchodu obyvatel dále podílelo extrémní sucho. (3)

Afghánci v ČR

K roku 2007 získalo v ČR politický azyl 288 osob afghánské národnosti, převažují mezi nimi muži. (4)

Použité zdroje

(1) www.khaledhosseinifoundation.org

(2) Marek, J. (2006). *Dějiny Afghánistánu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

(3) Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky: *Afghánistán: fakta a čísla*. [online] Dostupné z: www.unhcr.cz/news/?cid=301 (cit. 22. 9. 2009).

(4) Ministerstvo vnitra ČR: *Zpráva o situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2007*. [online] Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-migraci-za-rok-2007-pdf.aspx (cit. 22. 9. 2009).

Příloha 1

LOVEC DRAKŮ

kapitola desátá, březen 1981

úryvek I

Proti nám seděla mladá žena. Měla olivově zelené šaty a černý šál těsně omotaný kolem hlavy ji chránil před nočním chladem.

Modlitba jí vytryskla z úst pokaždé, když nákladák zakolísal nebo najel do některé z děr na silnici a její „Bismilláh!“ podmalovalo každý otřes a trhnutí. Její manžel, statný chlap v pytlovitých kalhotách a nebesky modrém turbanu, choval na jedné ruce nemluvně a druhou se probíral růžencem. Rty se mu pohybovaly v nehlasně modlitbě. Byli tu ještě další lidé, dohromady nás včetně mého báby a mě bylo asi tucet. Seděli jsme s kufry mezi nohama namačkáni k sobě pod plachtou na korbě starého ruského nákladáku.

Útroby se mi bouřily od chvíle, kdy jsme krátce po druhé hodině ranní opouštěli Kábul. Bába to nikdy přímo neřekl, ale já jsem věděl, že považuje projevy mé nevolnosti v autě za další z rejstříků mých nedostatečností – poznal jsem to podle toho, jak rozpačitě se tvářil, když se mi párkrát žaludek sevřel tak, že jsem zaúpěl. Ten statný chlap s růžencem – manžel paní, co se pořád modlila – se mě zeptal, jestli nebudu zvracet, a já jsem odpověděl, že možná ano. Bába odvrátil hlavu. Muž nadzvedl plachtu, zaklepal na řidičovo okénko a požádal ho, aby zastavil. Ale řidič Karím, vyzáblý snědý chlapík s jestřábními rysy a tenounkým knírkem, zavrtěl hlavou.

„Jsme ještě moc blízko Kábulu,“ zavolal přes rameno. „Řekněte mu, ať se drží.“

Bába něco zahučel. Chtěl jsem mu říct, že mě to mrzí, ale najednou jsem měl ústa plná slin a vzadu jsem cítil hořkou žluč. Otočil jsem se, nadzvedl plachtu a vyzvracel se na postranici ujíždějícího nákladáku. Za mémi zády se bába omlouval ostatním cestujícím. Jako by nevolnost byla zločin. Jako by se někomu nemohlo udělat špatně, když je mu osmnáct. Zvracel jsem ještě dvakrát, než se Karím odhodlal zastavit, hlavně asi proto, abych mu neznečistil vůz, prostředek jeho obživy. Karím byl pašerák lidí – to byla v té době lukrativní živnost, vozit lidi z Kábulu okupovaného Šaraví do relativně bezpečného Pákistánu. Měl nás odvézt do Dželálábádu, asi 170 kilometrů jihovýchodně od Kábulu, kde jeho bratr Túr, vlastník většího nákladního auta, čekal s jinou skupinou uprchlíků, že nás doveze přes Chajbarský průsmyk do Pešaváru.

Karím zajel ke krajnici až pár kilometrů západně od Máhíparských vodopádů. Máhípar – což znamená „Létající ryba“ – je vysoký horský hřeben se strmou propastí nad elektrárnou, kterou Němci postavili v Afghánistánu roku 1967. Bába a já jsme to pohoří přejezili už mnohokrát cestou do Dželálábádu, města cypřišů a cukrové třtiny, kam Afghánci jezdí v zimě na dovolenou.

Seskočil jsem z nákladáku a popoběhl k prašnému náspu u silnice. Měl jsem ústa plná slin, neklamně znamení, že budu ještě zvracet. Doklopýtal jsem ke kraji útesu nad hlubokým údolím, zastřeným ještě

tmou. Sklonil jsem se, opřel rukama o kolena a čekal na žlučovitou křeč. Někde zapraskala větev, zahoukala sova. Mírný chladivý větřík rozhoupával větve stromů a šuměl v keřích, jimiž byl porostlý svah. A zezdola chabě doléhal hukot vody řítící se údolím.

Myslel jsem na to, jakým způsobem jsme opustili dům, kde jsem od narození žil: aby to vypadalo, že jsme si jen tak vyšli, nádobí od kofty ve dřezu, prádlo v proutěném koší na chodbě, rozestlané postele, bábovy obleky ve skříni. Tapisérie stále visí na stěnách v obývacím pokoji, poličky v bábově pracovně zabírají maminčiny knihy. To, že jsme na útěku, se projevuje nenápadně: zmizela fotografie mých rodičů stejně jako zrnitý snímek mého dědečka s králem Nádirem šáhem nad zastřeleným jelenem. Pár kusů šatstva ve skříních chybí. Zápiskník v kožené vazbě, který mi Rahím Chán daroval před pěti lety, je pryč.

Ráno si Džaláluddín – náš sedmý sluha v průběhu pěti let – nejspíš pomyslí, že jsme se šli projít nebo někam jeli autem. Nic jsme mu neřekli. V Kábulu se už nedalo nikomu věřit – za úplaty nebo ze strachu lidé zrazovali jeden druhého, soused souseda, dítě rodiče, bratr bratra, sluha pána, přítel přítele. Vzpomněl jsem si na zpěváka Ahmada Zahíra, který vyhrával na harmoniku o mých třináctých narozeninách. Nedávno nasedl do auta s nějakými přáteli a později kdosi objevil jeho mrtvolu u silnice: byl střelen do týla. Rafikové, soudruzi, byli všude a podařilo se jim rozdělit Kábul na dvě skupiny: na ty, co špehovali, a na ty druhé. Jenomže nikdo nevěděl, do které skupiny kdo patří. Náhodná poznámka u krejčího při zkoušce obleku vás mohla dostat na policejní hodinu, a než jste se vzpamatovali, už jste se ocitli za mřížemi a zírali do ústí kalašnikovů. I doma u večeře, v soukromí, si lidé museli dávat pozor na jazyk – rafikové byli i ve škole, učili děti, jak špehovat rodiče, po čem pátrat, komu to hlásit. A co já dělám v noci tady na silnici? Měl bych být v posteli, pod dekou, knížku s oslíma ušima po ruce. Tohle všechno se mi zdá. Určitě je to sen. Ráno se probudím a vykouknu z okna: žádné podmráčené ruské vojenské hlídky na chodníku, žádné tanky se nepovalí ulicemi mého města a jejich věže se nebudou otáčet jak výhružně vztyčené prsty, nebudou zbořené domy, nebude policejní hodina, ruské vozy se nebudou proplétat tržištěm. Vtom jsem zaslechl, že si bába s Karím nad cigaretou domlouvají, jak to bude potom v Dželálábádu. Karím znovu ujišťoval, že jeho bratr má velký nákladní vůz „vynikajících a prvotřídních jízdních vlastností“ a že cesta do Pešaváru proběhne zcela hladce. „Ten by vás tam dovez i s očima zavřenýma,“ prohlašoval Karím. Zaslechl jsem, jak vykládá bábovi, že se oba s bratrem znají s afghánskými i ruskými vojáky na stanovištích a že s nimi uzavřeli „vzájemně prospěšnou“ dohodu. Není to tedy sen. Jako na povel nám náhle prosvítl nad hlavou ruský mig. Karím odhodil cigaretu a vytrhl z opasku pistolí. Namířil k nebi, dělal, že střílí, odplivoval si a proklínal to letadlo. Pomyslel jsem si, kde je teď asi Hasan. Následoval nevyhnutelný průběh. Zvracel jsem do houští a svým dávením a úpěním jsem přehlušil ohlušující burácení migu.

1. Kde se příběh odehrává? V jaké zemi? Podle čeho byste to mohli poznat?

2. Jaké postavy patrně budou v ukázce vystupovat? Co se s nimi asi momentálně děje?

3. Co by mohlo znamenat slovo bába?

Příloha 2

Úryvek II

Dvacet minut poté jsme zastavili u stanoviště na Máhíparu. Náš řidič nechal motor běžet a vyskočil, aby se pozdravil s blížícími se hlasy. Boty zaskřípěly na šterku. Proběhla krátká a tichá slovní výměna. Bliknul zapalovač. „Spasibo.“

Zapalovač bliknul znovu. Někdo se zasmál, bylo to nepříjemné pisklavé zahihňání, až mráz přeběhl po zádech. Bába mi sevřel stehno. Chichotavý hlas přešel do zpěvu, s podivnou výslovností a falešně zazněla s hutným ruským přízvukem tradiční afghánská svatební píseň: „Ahesta borou, máhe man, áhesta borou.“ „Zvolna putuj, luno má.“

Na asfaltu zacvakaly podpatky. Vzadu na korbě někdo odhrnul plachtu a objevily se tři obličeje. Jeden patřil Karímovi a druhé dva vojákům, afghánskému a rozesmátému Rusovi, který měl obličej jak buldok a z koutku úst mu visela cigareta. Za nimi svítil z oblohy bledý měsíc. Karím a afghánský voják spolu něco prohodili v paštštině. Zachytil jsem pár slov – cosi o Túrovi a že má smůlu. Ruský voják strčil hlavu dovnitř. I v matném měsíčním světle byl znát skelný pohled jeho očí, těkajících po pasažérech. Navzdory chladu mu na čele vystával pot. Oči ulpěly na mladé ženě s černou šálou. Aniž je odvrátil, řekl Karímovi něco rusky. Karím mu rusky odpověděl, načež mu voják ještě stručněji odsekl. Rus ale zařval tak, že druzí dva sebou trhli. Cítil jsem, že se bába vedle mě napřímil. Karím si odkašlal a sklopil hlavu. Řekl, že voják žádá půl hodiny s tou paní vzadu na korbě.

Mladá žena si stáhla šálu přes obličej. Rozplakala se. Nemluvně na klíně jejího manžela spustilo rovněž. Manžel nabyt v obličeji barvy měsíce na obloze. Řekl Karímovi, ať požádá „pana vojáka sáhíba“, aby se slitoval, třeba má doma také sestru nebo matku, možná má i manželku. Rus Karíma vypočetl a vyštkl nějaká slova. „Žádá takovou platbu za to, že nás nechá projet,“ tlumočil Karím. Nedokázal manželovi pohlédnout do očí.

„My jsme ale už zaplatili slušnou cenu. Vždyť on si i sám přišel na pěkné peníze,“ namítl manžel.

Karím promluvil s Rusem. „Říká... říká, že ke každé platbě patří úroky.“

Nato bába vstal. Ted' jsem pro změnu zase já stiskl stehno jemu, ale vytrhl se mi. Když se postavil, zastínil se měsíc. „Chci, abyste se toho chlapa na něco zeptal.“ Bába to říkal Karímovi, ale hleděl přímo na ruského důstojníka. „Zeptejte se ho, jestli mu není hanba.“ Promluvili spolu. „Říká, že jsme ve válce. A válka žádnou hanbu nezná.“

„Řekněte mu, že se mýlí. Válka slušnost nevyklučuje. Naopak ji vyžaduje, je jí potřeba ještě víc než v časech míru.“

To musíš být vždycky za hrdinu? Pomyslel jsem si a srdce se ve mně zachvělo. Nemohl by sis to pro jednu odpustit? Věděl jsem ale, že nemohl – neměl to v povaze. Jenomže co když na jeho povahu doplatíme všichni životem?

Ruský voják prohodil cosi ke Karímovi a úsměv mu zvlínil rty. „Ághá sáhíbe,“ řekl Karím, „tíhle Rusáci nejsou jako my. Nechápu, co je to úcta a čest.“

„Co říkal?“

„Říkal, že mu způsobí stejné potěšení napálit to do vás, jako...“ Karím to nedopověděl, ale kývl směrem k mladé ženě, která se ruskému vojákovi zalíbila. Rus odhodil nedokouřenou cigaretu a vytáhl pistoli z pouzdra. Takhle tedy bába zemře, pomyslel jsem si. Ted' k tomu dojde. V duchu jsem začal odříkávat modlitbu, kterou jsme se učili ve škole.

„Řekněte mu, že mě musí střílet tisíckrát, než dopustím takovou nestoudnost,“ prohlásil bába.

...

Někdy sám pochybuji, že jsem doopravdy bábův syn. Rus s tváří jako buldok zvedl pistoli.

„Prosím tě, bába, posad' se,“ tahal jsem ho za rukáv. „Myslí to asi vážně, zastřelil by tě.“

Bába mě pleskl přes ruku. „Copak jsi ode mě nic nepochytil?“ utrl se. Obrátil se k rozšklebenému vojákovi. „Řekněte mu, ať mě radši zkusí zavraždit prvním výstřelem. Protože jestli hned nepadnu, rozsekám ho na kousky, a proklínám jeho otce!“

Úšklebek na Rusově tváři ani nezakolísal, když vyslechl překlad. Odjistil pistoli. Zamířil bábovi na hrud'. Srdce mi zběsile tlouklo, zabořil jsem tvář do dlaní.

Zahřměl výstřel.

Příloha 3

A. Ruský voják bábu zabije. A ostatní cestující v náklad'áku zajme.

B. Ruský voják bábu zabije. Ostatní cestující pustí dál.

C. Výstřel se neozval z pistole ruského vojáka, ale z bábovy pistole.

D. Výstřel se neozval z pistole ruského vojáka, jenž na bábu mířil, ale z pistole jiného vojáka.

E. Z pistole vystřelil afghánský voják a těžce bábu zranil.

F. Z pistole vystřelil afghánský voják a zabil ruského vojáka.

A. Ruský voják bábu zabije. A ostatní cestující v náklad'áku zajme.

B. Ruský voják bábu zabije. Ostatní cestující pustí dál.

C. Výstřel se neozval z pistole ruského vojáka, ale z bábovy pistole.

D. Výstřel se neozval z pistole ruského vojáka, jenž na bábu mířil, ale z pistole jiného vojáka.

E. Z pistole vystřelil afghánský voják a těžce bábu zranil.

F. Z pistole vystřelil afghánský voják a zabil ruského vojáka.

Příloha 4

Úryvek III

Dokonáno. V osmnácti jsem zůstal na světě sám. Nemám nikoho. Bába je mrtvá a na mně je, abych ho pohřbil. Kde ho pochovám? Kam se pak vydám?

Vír zmatených myšlenek v mé hlavě se zarazil, když jsem zvedl víčka a zjistil, že bába dosud stojí. Spatřil jsem dalšího ruského důstojníka. Právě z jeho zbraně se ještě kouřilo. Voják, který se chystal zastřelit mého bába, měl už pistoli zastrčenou zpátky v pouzdře. Přeslapoval na místě. Ještě nikdy se mi tolik nechtělo plakat a smát se zároveň.

Druhý ruský důstojník, šedovlasý, statný, k nám promluvil lámaným fársí. Omlouval se za chování svého druha. „Vlast je posílá bojovat,“ řekl, „ale jsou to ještě kluci, a když se sem dostanou, objeví kouzlo drogového opojení.“ Vrhla na mladšího důstojníka smutný pohled jako otec, který si už neví rady s nezdravým synem. „Tehle je taky na drogách. Snažím se tomu zamezit...“ Propustil nás.

Rozjeli jsme se. Zaslechl jsem ještě smích, a pak první voják znovu zanotoval zastřeným hlasem a falešně starou svatební píseň.

Jeli jsme mlčky asi čtvrt hodiny, když tu manžel mladé ženy vstal a učinil to, co jsem viděl u mnoha jiných před ním: políbil bábovi ruku.

Túr měl smůlu... Zaslechl jsem přece takový útržek hovoru v Máhíparu, že?

Do Dželálábádu jsme dojeli asi hodinu před rozbřeskem. Karím nás rychle vypakoval z vozu a odvedl do přízemního baráku u křižovatky dvou prašných ulic, lemovaných nízkými domy s rovnými střechami, akáciemi a zavřenými obchody. Ohrnul jsem si límec, protože bylo chladno, a rychle jsme vlekli své věci dovnitř. Bůhvíproč si vzpomínám, že tam byly cítit ředkvičky.

Jen co nás Karím shromáždil v chabě osvětleném, skoro holém pokoji, zamkl dveře a zatáhl hadry, sloužící jako záclony. Zhluboka se nadechl a oznámil nám špatnou zprávu: bratr Túr nás nemůže odvézt do Pešaváru. Jeho nákladák má od minulého týdne porouchaný motor a Túr doposud čeká na náhradní díly.

„Od minulého týdne?“ vykřikl někdo. „Když jste o tom věděl, proč jste nás sem vozil?“ Koutkem oka jsem zachytil jakýsi pohyb. Co si mihlo místností a vzápětí už byl Karím rozplácly na zdi, nohy v sandálech půl metru nad hlavou. Krk mu svíraly bábovy ruce. „Povím vám proč!“ vyštěkl bába. „Protože dostal zapláceno za svou část cesty. O nic jiného mu nešlo.“ Karím chroptěl. Z koutku úst mu kapaly sliny.

„Pust'te ho, ághá, vždyť ho uškrtíte,“ řekl někdo.

„Přesně to mám v úmyslu,“ odpověděl bába. Nikdo z přítomných ovšem netušil, že to bába myslí doopravdy. Karím zbrunátněl a kopal nohama. Bába ho škrtil dál, dokud ho mladá matka, ta, která se líbila ruskému důstojníkovi, nepoprosila, aby ho pustil.

Karím padl na zem a svíjel se, lapal po dechu. Lidé v místnosti mlčeli. Před necelými dvěma hodinami bába dobrovolně čelil kulce, když bránil čest ženy, kterou ani neznal. Ted' skoro uškrtil chlapa a byl by to klidně dokonal, kdyby ho táž žena neuprosila.

Od vedle se ozvalo zabouchání. Ne, nikoliv od vedle, ale zespodu.

„Co je to?“ zeptal se někdo.

„Ti druzí,“ vyřázel ze sebe Karím, jak se nadechoval. „Ve sklepě.“

„Jak dlouho už čekají?“ Bába si stoupl na Karíma.

„Čtrnáct dní.“

„Říkal jste, že motor vysadil minulý týden.“

Karím si třel krk. „Dost možná to bylo už předtím,“ zachroptěl.

„Kdy to bude?“